

nadzoruje njegova senca... In videli so ga vsako rano zoro v templju — dokler ni razjedel črv palice, na katero se je opiral živi Salomon, na katero se je opirala njegova senca. Tačas pa je bil dokončan tempelj in Salomon je odšel h Gospodu.

Francè Jesenovec:

Malega Francka božični večer.

Tretje leto grozne svetovne morije je minilo, že četrto se je začelo: zima 1917 se je bližala. Vas, moji malčki, še ni biló na svetu, in lahko zahvalite božjo Previdnost, da vam ni dala gledati grozo tistih dni.

Naš mali Francek je bil pa že med bedno deco, hodil je v peti razred ljudske šole. Bil je tudi ministrant pri farni cerkvi. Pa ne samo ministrant, tudi cerkovnikovo službo je često opravljal, ker je vojna poklicala na bojišče pravega cerkovnika. Zato je moral mali Francek hoditi z gospodom na obhajila po fari in nositi kadilnico pri pogrebih.

Takrat se Francku ni dobro godilo. Lakota je bila v naši deželi, Franckova mamica pa je bila le uboga delavka, ki je s trdimi žulji svojih rok služila boren kruhek zase in za malega Francka. Pri dobrih ljudeh je zaslužila nekaj krajcarjev, da je mogla zanje kupiti moke in kave. Pa še za denar je težko kaj dobila, samo določeno množino najpotrebnejših jedi so ji dali na karte. Takšno pomanjkanje je povzročilo tisto grdo svetovno klanje!

Premalo je dobila mamica za oba. Zato se je lačen in ubog fantek zelo bal bližajoče se zime, saj v burji in snegu in mrazu lakota še huje škóduje mlademu, razvijajočemu se telescu. Nič čudnega tedaj, če je bil Francek žalosten, ko je moral pri mrazu dvajset stopinj in čez z gospodom Filipom na dve uri dolgo pot.

V tistih težkih časih ni biló hudó samo na bojiščih, kjer so umirali naši ateki in bratje, ampak tudi za bojno črto je razsajala kruta smrt. Po vseh deželah širne Evrope se je namreč razširjala nalezljiva španska bolezen, ki je pomorila nešteto mamic in sestic in še za vojsko nedoraslih bratcev. V tisti fari, kjer je bil mali Francek za ministranta, jih je umrlo v enem mesecu toliko, da Francek samó štiri dni ni nesel kadilnice za pogrebom, sicer pa kar vsak dan. In k vsem tem žrtvam hude nalezljive bolezni, pa zraven še k tistim mnogim, ki so pozneje ozdravele, je moral mali Francek hoditi z gospodom Filipom, ki jim je nosil sveto popotnico. Moral je z njim, pa naj je biló v petek ali svetek, zjutraj ali zvečer, v lepem ali grdem, v toplem ali v mrazu...

Biló je mrzlo zimsko popoldne, na dan, ko se spominjamo naših prvih staršev — Adama in Eve, pred božičnim večerom. Pa je pozno popoldne prišel v mestno župnišče póstaren kmetiški očanec in poprosil gospoda Filipa, naj gre s svojo popotnico k bolniku, ki je zbolel za špansko boleznijo. »Pri svetem Ožbaltu, dobri dve uri iz mesta, v Fojkah se pravi pri tistem gruntarju, kličejo gospoda,« je povedal očanec. Čeprav je biló pred svetim večerom, dasi bi biló vse lepše pri zadnjih zornicah ob Ave Mariji, četudi bi biló prijetneje pri jaselcah in božičnem drevescu: vendar se gospod Filip ni pomišljal. Saj ga je klical bolnik na smrtni postelji. Hitro je poslal strežnico po Francka in ob treh sta se v družbi Jezusovi odpravila iz mesta v hrib, v sneg, v mraz.

Mrzla burja je brila po Hrastnici, mraz je silil do kosti: preko dvajset je kazal toplomer pod ničlo. Gospod Filip je po poti molil brevir. Sonce je sicer pokukalo včasih na popotnika, pa ni imelo nobene moči več, saj je bilo že globoko v decembru. Gluha tišina je kraljevala vsepovsod, samo zvonček v Franckovi roki je motil tihi mir tistega popoldneva, ki se je bližalo skrivnostnemu svetemu večeru. Pa je za trenutek še zvonček, ki je naznanjal Gospodovo bližino, utihnil... Padel je iz premrzle Franckove roke.

Francek ga je pobral, si ogrel ob svetilki roko in zvončkljal dalje. Ah, kako rad bi bil sedajle doma v farni cerkvi, ko bo zazvonilo Ave! Kako rad bi bil doma pri mamici, da bi ji pomagal pokaditi in poškropiti tisto majhno sobico, ki sta v njej bivala. Pa mora hoditi tule v snegu in mrazu!

Takele otožne misli je imel Francek, ko je korakal pred gospodom Filipom ob majhni rečici Hrastnici, ki se je leno pomikala proti Poljanščici, da se izlije vanjo. Kmalu pa sta iz hrastniške grape zavila navkreber proti Fojkam. Polagoma se je zmračilo in svetilka v Franckovi levici jima je svetila po sneženi gazi v hrib. Tedaj pa je zazvonilo iz vseh bližnjih in daljnih podružnic, zazvonilo Ave, zadnji zornični, adventni pozdrav Nji, ki bo še nocoj dala svetu Odrešenika. In prav takrat sta gospod Filip in Francek vstopila v Fojkah v hišo.

Prejšnja in naslednja leta je Francek ob istem času vstopil v lepó razsvetljeno farno cerkev, pel pri slovesnih litanijah in vneto zvončkljal ob hvalnici »Te Deum«. Letos pa je vstopil v temačno, zatohlo bolniško sobo, v hišo, kjer ni bilo ne jasic ne drevesčka ne tihe božične radosti, pač pa bolezen in skrb in žalost. Bolnik in drugi domači niso takrat prav nič vedeli o poticah in poprtnjaku, zanje ni bilo svetega večera. Pa so bili kljub temu veseli obiska gospoda Filipa, saj jima je prinesel v hišo živega Jezuščka.

Dobre pol ure je trajal sveti obred. Potem so domači spregovorili nekaj besed z gospodom, ki jih je znal prav ljubeznivo potolažiti. Za tem pa sta s Franckom krenila po drugi poti domov. Zavila sta še malo navkreber, tja gori k cerkvi sv. Ožbalta. Vi ne veste, kako utrudljiva je bila ta pot ob malega Francka! Do kolena in čez se je pogrezal v sneg! Venomer je klical za gospodom Filipom: »Počakajte, ne morem tako hitro za vami!« Gospod Filip pa je hitel, dokler ni prišel na vrh sv. Ožbalta, 816 m visokega.

Od tu dalje pa je peljala pot samo navzdol. Pa zopet ni bilo Francku po godu. Od vrha doli je bilo tako strmo, da je vsak čas padal in se le s težavo pobiral. Pa ga je gospod Filip tolažil: »Le korajžno, Francek, kmalu se boš odpočil. Pojdeva k očetu Janšču voščit praznike, pa se tam malo pogreješ.«

Ha, ko bi videli takrat Francka, kako ga je to vzpodbudilo in vzdignilo! K očetu Janšču! Tega pa Francek že davno pozna. Imenitno zna ta oče postreči gospodu in njegovemu spremljevalcu. Saj je bil že večkrat tam in vselej se je imel prav dobro!

Gospod Filip je držal besedo. Četrt ure pod vrhom se je ustavil pred Janščevo hišo in zavil vanjo. In mali Francek veselo za njim! Bo vendar vsaj malo tudi letos deležen sladkosti svetega večera.

Že okrog hiše in v veži je prijetno dišalo po kadilu. Ha, pa še kaj drugega, prijetnejšega: vsa veža je bila polna vonja po okusnih štrukljih in poticah. E, tu je bilo malo drugače kot tam onstran hriba na Fojkah! Šele sedaj se je začel vživljati Francek v pravi slovenski sveti večer.

Janščev oče so bili v kuhinji. Francek je že naprej vedel, da ga bodo tam našli. Saj je vedno le kuhal in pekel, pa same dobre stvari! Že so oče Janšč začuli gospoda Filipa, pa so se koj znašli v veži, se smejali zadovoljno, kot se znajo le oče Janšč, in povabili premrzla popotnika v toplo kmetiško hišo k mizi pri peči. Gospod Filip in Francek sta se rada odzvala, pa le za kratek čas. Mudilo se je v mesto. Ura se je že bližala osmi.

Kako lepó je biló pri Janščevih v hiši! V kotu jaslice, na veliki, beli hrastovi mizi je ležal poprtnjak, vsepovsod pa se je razširjal prijeten duh po kadilu. In družina je bila vsa zbrana na klopi okrog peči: pravi naš stari sveti večer na kmetih.

»Samo praznike in novo leto sva prišla voščiti,« je pojasnil gospod Filip, »morava takoj proti domu. Ob enajstih se začno večernice.«

»No, no, saj ni take sile, hm, le malo posedite, da nam prav nocoj ne odnesete spanja,« so hiteli oče Janšč, »bom takoj nekaj gorkega prinesel, da se vsaj malo pogrejeta. Saj fantka gotovo zelo zebe, ker sta napravila že tako dolgo pot.«

Tako so hiteli Janščev oče in že jih ni biló v hiši. Zopet so izginili v kuhinjo. V hiši pa so domači spregovorili nekaj besed o tem in onem, zlasti o težavah tistih hudih dni.

Pa ni biló dosti časa za pogovor. V desetih minutah so se oče Janšč vrnili in — prinesli skledo sveže pečenih štrukljev. Kajne, kako spreten kuhar so bili oče Janšč! V desetih minutah so spekli sladke štruklje! To so šli malemu Francku v slast! Če bi ga bili videli, kako jih je otepal, gotovo bi sline cedili po štrukljih in poticah!

No, pa mu jih le privoščite, saj jih je po treh letih, kar je trajala svetovna vojna, ta sveti večer jedel prvikrat. In še dosti časa ni imel! Čez kratek četrt ure je gospod Filip vstal, voščil še enkrat praznike, se zahvalil za gostoljubnost Janščevemu očetu in odhitel s Franckom v sneg in temo...

In zopet je šlo z največjo naglico navzdol. Francek je hitel, kar so ga nesle noge, za gospodom Filipom. Pa ga niso vedno držale te presnete noge! Veste, kar sedemnajstkrat je padel, se pobral in jo urnih krač pobrisal za gospodom Filipom. Saj se mu v mehkem snegu ni zgodilo nič žalega.

Ob tri četrt na enajst sta dospela v mesto. Gospod Filip naravnost v farno cerkev k večernicam in polnočnici, mali Francek pa — v posteljo, tako je bil utrujen. Tisto leto ni bil pri polnočnici. A še v topli postelji je sanjal o štrukljih in poticah...

